

Činjenice u vezi sa Odlukom (br. 19/25) visokog predstavnika, 17. juli 2025. godine

Koji su razlozi za donošenje nedavne odluke visokog predstavnika?

- Svi rokovi iz budžetskog kalendara za usvajanje državnog budžeta za 2025. godinu već su odavno probijeni. Kao posljedica toga, od početka 2025. godine državne institucije su prisiljene da djeluju uz privremeno finansiranje, što narušava funkcionalnost države i podrija njenu otpornost.
- Rokovi za izvršavanje ključnih priprema za Opće izbore 2026. godine već su prekoračeni. Predsjednica Centralne izborne komisije (CIK) više puta je upozorila da vrijeme ističe, te da je kraj juna bio krajnji rok za osiguranje sredstava potrebnih za uvođenje izbornih tehnologija na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine. CIK-u su ta sredstva bila hitno potrebna kako bi mogla započeti postupke javnih nabavki, koji zahtijevaju mnogo vremena. Ukoliko se nove izborne tehnologije ne uvedu u potpunosti i širom cijele BiH, ozbiljno bi se ugrozilo povjerenje građana u pravičnost ovih važnih izbora.
- Neizmireni dugovi, poput duga Republike Srpske prema kompaniji Viaduct, ozbiljno su narušili finansijsku održivost države i ugrozili njene ključne institucije,

posebno Centralnu banku i BHANSA-u.

- Konačna i obavezujuća odluka arbitražnog suda iz Washingtona (ICSID) utvrdila je obavezu nadoknade štete kompaniji Viaduct uzrokovane jednostranim povlačenjem Republike Srpske iz koncesijskog ugovora. ICSID je jedna od pet organizacija Grupe Svjetske banke i vodeća svjetska institucija posvećena rješavanju međunarodnih investicijskih sporova.
- Prema tome, dug je utvrđen međunarodnom arbitražom koja je u ovom predmetu odlučivala u svjetlu svih elemenata koji su joj predloženi. Republika Srpska je učestvovala u postupku i imala je mogućnost da iznese sve prigovore koje je eventualno imala.
- Politički zastoj na državnom nivou i dalje onemogućava pronalaženje rješenja i dodatno produbljuje neizvjesnost.

Koji je sveukupni cilj ovog okvira?

- Spriječiti entitete ili druge nivoe vlasti – uključujući kantone, općine i gradove – da nameću državi finansijske obaveze koje su sami stvorili, a o kojima država nije bila obaviještena niti je nad njima imala nadzor, te spriječiti zadržavanje državnih prihoda. Ovim se uklanja neposredan rizik za adekvatno, održivo i pravedno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine, te uspostavljaju pravni instrumenti za zaštitu stranih investicija.
- Omogućiti finansiranje Centralne izborne komisije (CIK) BiH s ciljem uvođenja izbornih tehnologija, odnosno mjera koje osiguravaju integritet Općih izbora 2026. godine.
- Otkloniti prijetnje po infrastrukturu od ključne važnosti za institucije Bosne i Hercegovine koje su proizašle iz slučaja *Viaduct protiv Bosne i Hercegovine*. Konkretno, prijetnje oduzimanjem imovine Centralne banke

BiH i zamrzavanjem računa Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine (BHANSA) kod EUROCONTROL-a.

Kako će Odluka visokog predstavnika uticati na usvajanje budžeta BiH?

- Pouzdano finansiranje državnih institucija ključno je za stabilnost, funkcionalnost i otpornost BiH.
- Odlukom se rješavaju dva ključna problema:
 - Utvrđuje se izvor sredstava za namirenje duga prema Viaductu bez ikakve prijetnje fiskalnoj stabilnosti bilo kojeg nivoa vlasti.
 - Utvrđuje se svrha dobiti Centralne banke BiH, čime se osigurava i odgovarajuće finansiranje CIK-a za pripremu izbora 2026. godine.
- Odluka visokog predstavnika će stoga ukloniti preostale prepreke za usvajanje budžeta za 2025. godinu.

Šta će se uraditi u skladu s Odlukom visokog predstavnika?

- **Jedan dio, 120 miliona KM od ukupno oko 316 miliona KM, rezervi za poravnanje po osnovu prihoda od putarine** akumuliranih od 2018. godine, bit će preusmjeren za izmirenje potraživanja Viaducta, s tim da taj dio potiče iz udjela Republike Srpske. Ovo je u potpunosti u skladu s principom da onaj ko napravi dug mora i da ga plati. Odluka visokog predstavnika ne podrazumijeva nikakvu obavezu isplate naknade na neki određeni račun. Naprotiv, prilikom isplate sredstava, ministar, ili njegov zamjenik, ako ministar to ne učini, treba provesti temeljite provjere. FBiH će dobiti isti iznos iz istog izvora, s tim da, do sada, ona nema obaveza sličnih slučaju Viaduct.

- Isplata duga Viaductu vrši se iz izvora koji je blokiran od 2018. godine i nije namijenjen za tekuće (redovne) budžetske rashode RS. Odluka neće imati utjecaja na penzije građana niti na plate javnih službenika.
- **Dio dobiti Centralne banke**, oko 244 miliona KM, koji bi po zakonu trebao biti prenesen na državu, bit će djelimično isplaćen za finansiranje izbornih tehnologija za Opće izbore 2026. godine i druge potrebe institucija BiH.
- Ključne prepreke će biti uklonjene, što će tako otvoriti put za usvajanje budžeta za 2025. godinu.
- Liderima Bosne i Hercegovine bit će omogućen prostor da prestanu odugovlačiti i počnu se fokusirati na reformsku agendu za članstvo u EU.